Lopend Vuur

Hoe nieuws zich verspreidt: Teulings en de euro

Het nieuws: CPB-directeur Teulings overdreef het voordeel van de euro voor Nederland. **Wat opvalt:** Teulings sprak jarenlang juist vrij voorzichtig over de voordelen van de munt. Door **Pieter Smit**

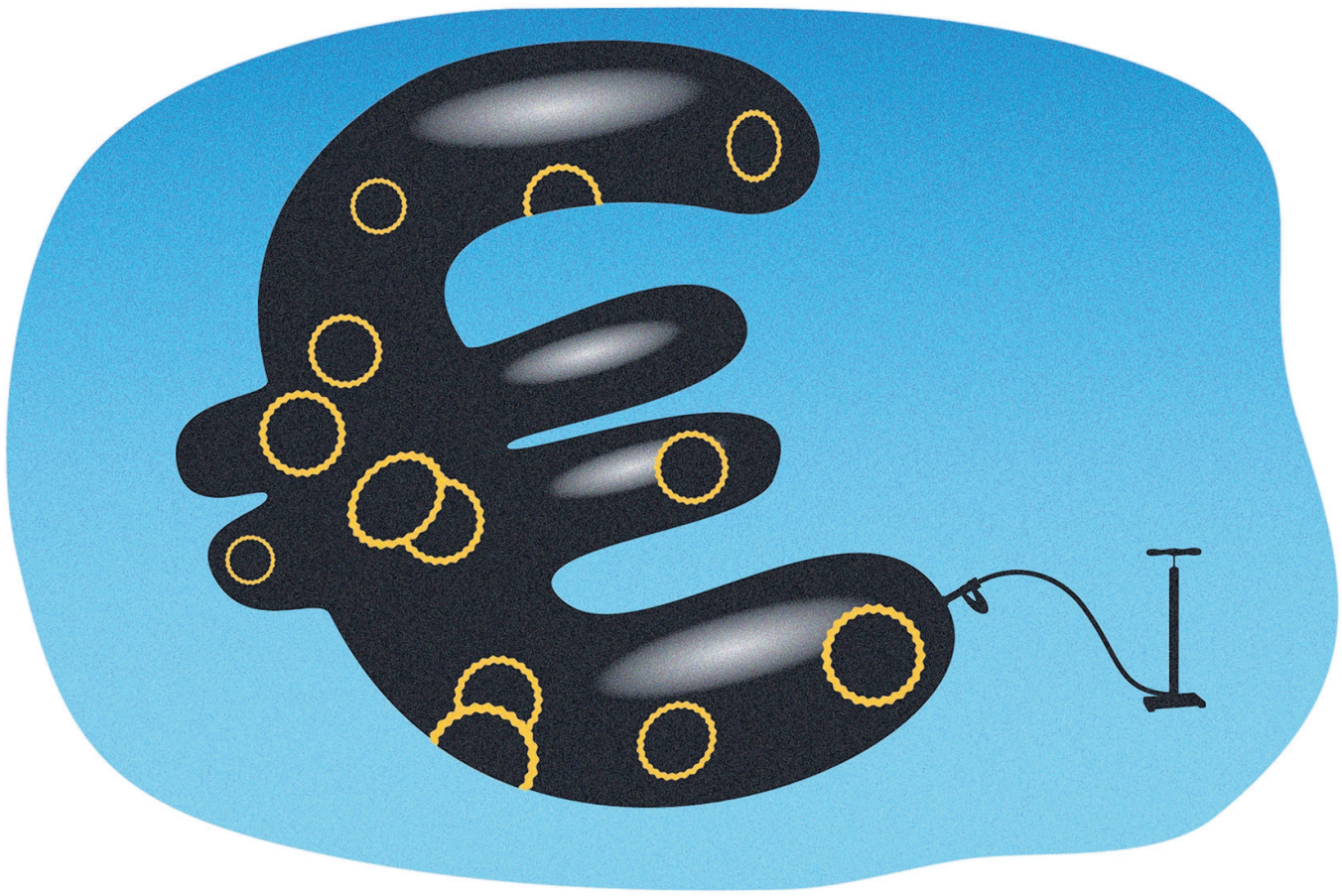

1

MAANDAG 14 NOVEMBER 2011
NIEUWSUUR

‘Hoogstens ongeveer een weeksalaris’

Centraal Planbureau-directeur Coen Teulings spreekt bij *Nieuwsuur* over de euro. ‘Begrijp ik het nou goed dat we zonder die gemeenschappelijke markt dus een maandsalaris minder zouden hebben en zonder de munt een weeksalaris (circa 500 euro, *red.*)?’, vraagt Mariëlle Tweebeeke. ‘Ja’, antwoordt Teulings. ‘Kijk, al die dingen zijn schattingen. Dat van die ene markt weten we eigenlijk vrij precies. Dat voordeel van de euro zelf is eigenlijk vrij beperkt. De invoering van de euro heeft ons niet zo heel veel opgeleverd. Een weeksalaris, zoiets dergelijks. Dat is eigenlijk heel weinig.’

In het CPB-rapport *Europa in Crisis* staat: ‘De winst van invoering van de euro is minder duidelijk dan die van de interne markt, hoogstens ongeveer een weeksalaris.’ Het is gebaseerd op eigen- en internationale onderzoeken.

Bereik Nieuwsuur: ongeveer 500 duizend kijkers.

2

ZATERDAG 20 APRIL 2013
DE VOLKSKRANT, BUITENHOF

‘Dit is geen nieuws’

Als Teulings in 2013 vertrekt bij het CPB interviewt *de Volkskrant* hem. Teulings: ‘Uit onze analyse blijkt dat als je de euro niet had ingevoerd en door was gegaan als handelsunie en die had uitgebreid, dan had je het leeuwendeel van de voordelen van de Europese integratie ook wel geïncasseerd. Dus achteraf kun je je afvragen of die euro destijds wel zo verstandig was.’

‘Wauw, groot nieuws, dachten wij toen’, zegt verslaggever Robert Giebels. ‘Totdat we checkten wat Teulings in november 2011 bij de presentatie van *Europa in Crisis* had gezegd.’ De volgende dag zit Teulings bij *Buitenhof* waar presentator Kees Driehuis op het citaat wijst. ‘Dit is dus geen nieuws’, zegt Teulings daarop. Hij noemt zijn uitspraak de ‘logische consequentie’ van wat daarin al staat: de interne Europese markt heeft tot grote welvaartswinst geleid, de winst van de euro is minder duidelijk.

Bereik de Volkskrant: 789 duizend lezers.
Bereik Buitenhof: ca. 200 duizend kijkers.

3

ZATERDAG 17 MEI 2014
DE TELEGRAAF

‘Korte vertaling’

De euro heeft ons amper economische voordelen gebracht, schrijft Martin Visser op de voorpagina van *De Telegraaf* op basis van een interview met Teulings. ‘Het CPB kwam een paar jaar geleden tot de slotsom dat de munt ons gemiddeld een weeksalaris heeft opgeleverd. Maar die berekening moet je met een korrel zout nemen, zegt de toenmalige baas.’ Visser: ‘Teulings heeft dat niet letterlijk gezegd. Het is mijn korte vertaling van zijn quote: ‘Het heeft geen enkele zin er omheen te draaien: economisch zijn de voordelen van de invoering van één munt niet zo duidelijk’.’

‘CPB overdreef voordelen euro’, is de kop. ‘Ik vond die scherp’, zegt Visser, ‘maar wel de lading dekken. Het is gebaseerd op deze reactie van Teulings: ‘Dat weeksalaris is eerder naar boven afgerond dan naar beneden, bedoelt u te zeggen. Hahaha, dat heeft u goed gezegd’.’

Visser: ‘Er zullen mensen zijn die vinden dat ik nieuws heb herhaald op de voorpagina, maar het heeft wel voor commotie gezorgd. Ik heb snel gescand wat Teulings eerder had gezegd en kwam tot de conclusie dat deze uitspraken een stap verder gingen.’ Vooral deze uitspraak: ‘Het meeste onderzoek suggereert dat je de voordelen ook zonder één munt wel kunt halen.’ Daaruit concludeerde Visser dat de ‘voordelen eigenlijk nul zijn en dus zeker geen weeksalaris’.

Teulings laat weten dat hij het interview van tevoren heeft ingezien en dat het ‘volledig in lijn is met het boek’. Maar hij wist niet van het voorpaginabericht en is het oneens met de inhoud. ‘De commotie is ontstaan door de onjuiste kop.’ Visser noemt het ‘een klassieker’: de geïnterviewde die niet gelukkig is met het nieuws dat de journalist eruit haalt. Ik blijf het nieuwswaardig vinden.

Bereik De Telegraaf: 1.8 miljoen lezers.

Er zullen mensen zijn die vinden dat ik nieuws heb herhaald op de voorpagina

Martin Visser
De Telegraaf

Ik ga ervan uit dat de tekst gefiatteerd is. Ik heb Teulings zich daar niet over horen beklagen

Peter de Waard
de Volkskrant

Illustratie:
De Designpolitie

4

ZONDAG 18 TOT EN MET DINSDAG 20 MEI 2014
DE VOLKSKRANT, BNR, ANP

‘Met korreltje zout’

Economen, politici en commentatoren vallen over Teulings’ uitspraken. Het ANP neemt de verontwaardigde reactie van CDA-leider Sybrand Buma bij BNR Nieuwsradio over. Daarin staat (onterecht) tussen aanhalingstekens dat volgens Teulings de berekening met ‘een korreltje zout’ moet worden genomen. Peter de Waard schrijft in zijn column in *de Volkskrant* dat Teulings eind 2011 het hele land zat voor te liegen en dat het CPB een ‘bastion geworden is van leugen en bedrog’. De Waard staat nog steeds achter zijn column. ‘Ik ga er van uit dat wat in *De Telegraaf* staat gefiatteerd is en dus juist. Ik heb Teulings zich daar ook niet over horen beklagen.’

Bereik BNR: 536 duizend luisteraars per week.
Bereik ANP: circa 7 miljoen.

5

DINSDAG 20 MEI 2014
NIEUWSUUR

‘Wijkt niet af’

Bij *Nieuwsuur* verdedigt Teulings zich: ‘Wat ik gezegd heb in *De Telegraaf* wijkt op geen enkele manier af van wat in het boek staat.’ Twan Huys verwijt hem dat zijn uitspraken ‘volkomen in tegenstelling’ zijn met het rapport. Teulings: ‘Voorzover ik dingen gezegd heb waarover verwarring is ontstaan, dan spijt mij dat zeer.’ En: ‘Wij hebben altijd gezegd: het voordeel van de euro is niet zo groot. Dus gaat u gewoon vergelijken wat daar staat op die pagina.’

‘Je kunt een semantische discussie voeren over de formulering ‘volkomen in tegenstelling’, zegt *Nieuwsuur*-redacteur Jelmer Jansma, ‘maar Teulings opmerkingen wijken op twee punten wel degelijk fundamenteel af van het boek. Daarin staat: ‘De euro heeft dus voordelen.’ Ook zegt hij dat het cijfer van het weekloon naar boven is afgerond en lacht erom. Teulings wekt op zijn minst de indruk dat het CPB destijds maar wat deed. En dat is, in zijn positie en luttele dagen voor de Europese verkiezingen, journalistiek relevant.’

Bereik Nieuwsuur: 528 duizend kijkers.

6

WOENSDAG 21 MEI 2014
FINANCIEELE DAGBLAD

‘CPB rondt naar beneden af’

FD-columnist Mathijs Bouman was in 2011 zijdelings betrokken bij het CPB-rapport. Het weeksalaris komt, schrijft hij, uit een Brits onderzoek uit 2008. ‘Zij komen uit op een positief effect van de euro op de economische groei van 2,1 procent. Nederland moet ruim 7,6 dagen werken om 2,1 procent van het bruto binnenlands product te verdienen. Het CPB rondt dat naar beneden af – nee, dus niet naar boven – naar een weeksalaris.’

Het CPB bevestigt de volgende dag, in een brief aan de Kamer van minister Kamp, het bestaan van dit onderzoek. Maar er is in het rapport uit 2011 nog een onderzoek gebruikt dat veel minder positief is over de euro. Teulings: ‘Het CPB heeft indertijd geconcludeerd dat de meest reële samenvatting was: minder duidelijk, hoogstens ongeveer een weeksalaris. Ik sta nog steeds achter die conclusie.’

Bereik FD: 177 duizend lezers.